

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Kje so rušilci državnega edinstva.

Po celem svetu že pišejo listi o načrtu «Jugoslovanskega carstva», ki se je našel v pisalni mizi umorjenega Stambolijskega - samo beograjski listi o tem molčijo ali pa skušajo celo stvar s par besedami pokazati kot popolnoma brezpomembno. Načrt, ki nosi napis: «Načrt ustave za veliko jugoslovansko carstvo» razpade na sledeče glavne točke: 1. Med Srbijo in Bolgarijo se ima ustanoviti «eksistenčna vzajemnost.» 2. Hrvati in Slovenci so iz bodoče skupne države Srbov in Bolgarov izključeni. 3. Bodoči jugoslovanski car se bo izvolil po plebiscitu. 4. Bolgarija dobi zapadno Trakijo, to je Kavalo in Dedeagač, Srbija pa vso grško Makedonijo, s Solunom. Težišče te države bi bilo na Egejsko morje. Zato je razumljivo, čemu naj se hrvatske in slovenske dežele iz te državne skupnosti izločijo.

V čigavi glavi se je rodil ta načrt? Stambolijski, ki ga je sestavil, je sicer mrtev, ne da se pa misliti in trditi, da bi on take načrte sam sestavljal brez Srbov. Na pomočnike in najbrž tudi glavne činitelje tega načrta kaže mnogo tehtnih okolnosti in dejstev.

Več let je Stambolijski govoril o federaciji vseh jugoslovanskih narodov in Beograd ga je hudo napadal ter z nezaupanjem zavračal vse prijateljske izraze in ponudbe dobrega sosedja. Naenkrat se je pa sestala niška konferenca in beograjski listi so začeli simpatično pisati o Stambolijskem in njegovi vladi. Na niški konferenci so bili sami Srbi in mi prečani ne bomo nikdar zvedeli, kaj vse se je v Nišu razpravljalo in sklepalo. Od niške konference sem je na eni strani Beograd začel zaupati bolgarski vladi, na drugi strani je pa otvoril gonjo proti Hrvatom in Slovincem ter začel groziti z amputacijo. Pred niško konferenco je dal Stambolijski več izjav o Radičevem pokretu. Nekoč je hotel biti še posebno laskav in je dejal, da je Radič v Sofiji popularnejši od njega samega, potem se je pa naenkrat obrnil proč od seljaškega pokreta med sosedi in takoj po niški konferenci se je videlo, da je ubral pot onih državnikov, ki hočejo svoj nesigurni notranji položaj rešiti z neko zunanje-politično akcijo v velikem stilu. Po vsem tem ne more biti dvoma, da pade zapuščen načrt «jugoslovanskega carstva» brez Hrvatov in Slovencev v dobo po niški konferenci in da so pri njegovi ideji in sestavi sodelovali beograjski državniki.

Kmalu po niški konferenci je bil izvršen v Bolgariji prevrat in kakor je razumljivo, da je beograjsko javnost padec Stambolijskega zelo potrfl, tako je razumljiva tudi vloga Anglije pri bolgarskem preobratu. Anglija je najbrž vedela za Stambolijskijevo namero, kako priti v posest Dedeagača in Soluna in je hotela to na vsak način preprečiti, da ne bi bili prizadeti interesi vseh ostalih balkanskih držav in posredno tudi celega Orienta in Evrope.

V zadnjem času je bilo po beograjskih listih več napadov na angleški konzulat v Zagrebu. Navidezno se spravljajo ti napadi v zvezo z Radičevim dopisovanjem v angleške liste, lahko si pa mislimo, da so v še večji zvezi z izjalovljenim načrtom «jugoslovanskega carstva.» Beograjska «Politika» je najprej napadala samega angleškega poslanika Young-a, češ, da se shaja in konferira z Radičem, potem je pa to preklinala in se spravila na angleškega konzularnega tajnika Bodleya, dolžeč ga, da se vmešava v naše notranje razmere in da posreduje pri Radičevem dopisovanjem v angleških revijah.

Kakor vse kaže, imajo v Beogradu še vedno neke načrte o državi ali državni zvezi brez Hrvatov in Slovencev. «Balkan» nadaljuje prav izzivajoče svojo kampanjo za amputacijo in je posebno značilno vse to, kar piše sedaj, ko hoče Italija zasesti Reko ter uničiti vse mirovne pogodbe in dogovore, katerih pravice se Beograd ni hotel poslužiti. Ni še dolgo, odkar so v Beogradu na vso moč slavili Mussolinija, ker je svetoval Srbom, naj gledajo proti Solunu in Egejskemu morju in naj pustijo, da Italija uredi in uravna svoje odnose do Hrvatov in Slovencev, sedaj se pa v samem Beogradu zahteva, da naj se vlada za Reko popolnoma desinteresa in obrne svoje poglede drugam. «Balkan» govori o «izdajstvu Radičevih Hrvatov in Korošcevih Slovencev», grozi z bojem «ne brez krvi in sicer ne brez morja krvi» ter napoveduje končno amputacijo, da «postanejo sestavni del kraljevine Italije, s katero mi Srbi radi naših posebnih srbskih interesov še nikdar nismo imeli spora.» — Menda so zato s tako lahkim srcem predali Italijanom trideset milijona Slovencev in Hrvatov v Istri in drugih krajih. Sicer pa «Balkan» tudi pravi: «Mar mislijo Hrvati, da nam je res toliko za njihovo Reko in za njihovo Istro...», ali: «Mi Srbi bi mogli mirne duše predati Italiji ne samo Reko, temveč tudi Zagreb in Ljubljano...», končno pa: «G. Ninčič, odmaknite roke od Reke!» —

Isti ljudje, ki Hrvate in Slovence označujejo za protidržavne ter jih dolžijo, da «rušijo državno edinstvo», so tako sami z vsemi kriplji na delu, da razderejo to edinstvo. Beograjski politiki in listi so silno bojeviti —

mogoče bodo nekega dne radi Radičevih angleških članokov in razgovorov Angliji z vojno zagrozili, ali pa vsaj pri nas angleške liste prepovedali, — pri tem pa tako naivni, da si domišljujejo, kako je njihov recept «amputacije» že sprejet v mednarodni politiki kot nova in najboljša balkanska koncepcija.

Politični položaj.

Vprašanje rekonstrukcije vlade. Deputacija radikalnega kluba je posetila ministrskega predsednika dr. Nikola Pašiča, da ga vpraša, kaj je v resnici o glasovih rekonstrukciji kabineta. Pašič je odgovoril, da vesti listov v tej zadevi niso točne. Vlada ne bo o rekonstrukciji sklepala preje, nego se predloži zakon o centralni upravi, ker bo šele ta zakon določil, katera ministrstva se imajo reducirati. Rekonstrukcija se ne bo izvedla, ne da bi se vprašal za svet radikalni klub. Pri vsem, kar Pašič na lastno pest in po svoje napravi, radikale menda najbolj skrbi razdelitev ministrskih stolčkov. Da so pa še v večjih skrbeh in da imajo hude skomine, pa skrbijo demokrati s tem, da vsak čas raztrosijo vesti, kako Pašič vlado sestavlja in spreminja.

Odbor za vojaški zakon je razpravljal o dodatnih predlogih poslanca Škulja in Bedjaniča. Muslimanski klub je te predloge podpisal. Prvi predlog, da mora vojna uprava pri nabavi vojnega materiala naročiti v prvi vrsti pri kmetijskih in obrtnih zadrugah, je minister sprejel. Drugi predlog odreja, da se uzakoni podpora vsem ubožnim družinam, ki plačajo manj kot 80 dinarjev davka in njih hranitelj je v vojaški službi ali mobiliziran. Podpore naj določa občinski odbor v zvezi z okrajnim glavasvtom, izplačuje naj jih pa država. Poslanec Škulj je utemeljeval svoj predlog in pobijal odredbo vojnega zakona, po katerem mora občina dati podpore v naravi, v denarju, ali pa v obdelovanju polja. Zemljoradnik Lazič in musliman Bajič sta soglašala s predlogom poslanca Škulja. Ko so tudi demokrati glasovali proti, je Škuljev predlog propal.

Nedoslednost novega vojnega zakona. Med napake, ki jih ima od radikalov in demokratov žalostno skrpan novi vojni zakon, spada tudi to, da se na nečuvni način zapostavljajo vojaški zdravniki in sodnijski oficirji. Oni sicer imajo pravo na generalški čin, toda, to so zelo redki slučaj in treba je osobite protekcije pri napredovanju. V resnici so povsod zapostavljeni drugim oficirjem, ki so ali brez vsake višje izobrazbe, ali pa imajo samo vojno akademijo, ki pa se nikakor ne more primerjati z dolgoletnim medicinskim ali pravnim študijem. V vojski pa je še drugih častnikov z višjo šolsko izobrazbo. To so tehniki, inženirji, arhitekti, kemičarji, ki imajo celo doktorat, katere pa novi vojni zakon postavlja v isto vrsto z admin. oficirji, ki so bili nekada mogoče ključavničarji, pisarji, bolničarji, pa so z dolgoletno službo dosegli častniški čin.

Tako je oficir, ki ima poleg mature, še pet let univerzitetnih študij, postavljen v isto vrsto z tovariši, ki imajo mogoče 6 gimnazij in 2 leti vojne akademije, poleg tega pa še ima lahko to zavest, da bodo ti hitreje napredovali kakor pa on.

Vlada išče posojila v Angliji, ker je nadaljnje izplačevanje Bleerovega posojila popolnoma propadlo. Vlada je že v pogajanjih z nekim angleškim bančnim koncernom in finančni minister se je v tej zadevi posvetoval tudi z angleškim poslanikom sir Youngom.

Parcelacija Dalmacije. Beograjska vlada je poskusila eksperiment iz svojega velikega načrta, da namreč parcelira državo tako, da bodo skoro v vseh prečanskih pokrajinah opozicijski sedanje vlade razdeljeni, kar bi oviralo njihovo delovanje. Odrgala je namreč Boko Kotorsko od Dalmacije ter jo pripojila Zetski oblasti, ki ima svoj sedež v Cetinju. Radikalna vlada je odrgala Boko Kotorsko hoteč s tem oslabiti hrvatsko gibanje v Dalmaciji, ker ve, da Hrvati zahtevajo celo Dalmacijo za se. Ker pa je bila do sedaj Boka Kotorska vedno združena z Dalmacijo, radi tega vsi listi najodločneje protestirajo proti takemu postopanju, ker se boje, da bi vlada šla še dalje, ter razdelila še druge dele.

Nastop proti Hrvatom. Beograjski «Glasnik» prinaša k glasovcem, ki so za energično intervencijo proti Hrvatom tole: že jutri so lahko volitve razpisane, toda Hrvatov ne bodo presenetile, kajti njihova mobilizacija je že davno gotova. Mi smo pazljivo zasledovali potek zadnje volilne borbe, pa lahko na podlagi tega trdimo, da je zmaga katere koli protihrvatske stranke nemogoča. Pregarjanje jim samo koristi, ker jih svet pomiluje. Seveda bi se moglo proti njihovem pokretu nastopiti z oboroženo silo, toda vprašanje je, bi li hotelo vojaštvo streljati na kmetске mase, katerih sinovi so skoro vsi vojaki. Nasilen nastop proti Hrvatom bi zabredel v enako nevarnost, kakor je zadelo rusko vojsko v nastopu proti boljševikom, ki so razkrojili s svojim duhom in agitacijo največje in najbolj disciplinirane armade. Radikali si torej ne smejo domišlje-

vati, da bodo s kmetским separatističnim pokretom tako kmalu obračunali.

Konferenca v Sinaji. Po vesteh rumunskega lista «Ruľu» se bo vršila konferenca v Sinaji med 26. in 28. julijem t. l. List pravi, da se je konferenca radi tega sklicala, ker vlade male antante niso zložne v svojih nazorih, niti še niso na jasnem glede stališča, ki ga naj zavzamejo pri položaju v Bolgariji. Dočim so bile vse države ob priliki povratka ekscesarja Karola I. na Madžarsko enega naziranja, je ostala ob priliki bolgarskega puča Jugoslavija popolnoma osamljena s svojim naziranjem ter ji ni nihče pristopil na pomoč. Kakor omenjeni rumunski list ve iz beograjskega vira, bo skušala Jugoslavija na konferenci v Sinaji rešiti več vprašanj. Najprej hoče izsiliti iz Českoslovaške, da sklene definitivno pogodbo z nami ne samo glede obrambe proti Madžarom, ampak tudi proti Bolgarom, ker so bolgarski in madžarski interesi identični. Druga težka naloga bo: prisiliti Rumunijo na slično pogodbo. Ta naloga je radi tega tako težavna, ker rumunska vlada vključ vsemu dementiranju simpatizira z spremembo prejšnjega režima v Bolgariji, vsled notranjepolitičnih kakor tudi dinastičnih razlogov.

Latinska solidarnost. Naša zunanja politika je že vajena najrazličnejših porazov. Največ teh porazov so krivi naši sosede Italijani, ki nam s svojo spretno politiko zelo večje mečejo polena pod noge. Mi se zanašamo na naše sosede ter sklepamo različne obrambne zveze z njimi ti pa za našim hrbtom koketirajo z našimi najhujšimi sovražniki. Tako imamo z Rumunijo sklenjenih že precej pogodb, smo z njo v dinastični zvezi ter vedno in povsod naglašamo njeno prijateljstvo, potem pa ne vidimo, kako je nam Rumunija samo toliko časa prijateljica, dokler to njena korist zahteva. Kakor hitro pa nas ne bo več potrebovala, pa bo planila po nas. Rumunske težnje se dajo jasno videti iz zadnjega poseta rumunskega ministra Bratianu-a v Italiji, o katerem piše fašistovski «Popolo d' Italia»: «Ta obisk rumunskega finančnega ministra je zelo očvrstil dobre donose, ki obstojajo med obema latinskima narodoma ter dokazal, da je mogočno sodelovanje med Italijo, bogato na industrijskih proizvodih, ter Rumunijo, ki je bogata na žitu, petroleju, gorivu in kovinah. Nadejamo se, da bodo med italijansko in rumunsko ekonomijo nastali živahni trgovski odnosi.» Italija je gotovo dobro izrabila poset tega ministra, da ga je prepričala o možnosti in nujnosti sodelovanja obeh narodov. Bratianu se je ob slovesu tudi v tem smislu izjavil: «V razgovoru z Mussolinijem in drugimi ministri sem dobil najboljšje utise. Italija pozna do malenkosti sedanji zapleten položaj Rumunije in vlada mi je dala zagotovila, po katerih imam razlog za nadejo, da se bo uresničil program za sodelovanje obeh narodov. Med nami Latinci se da še mnogo napraviti, ako se bomo razumeli. Baš Italija je poklicana in je tudi njen interes, da uresniči to idejo. Ti zajedni interesi latinskih narodov objašnjavajo vključ vsem naziranjem drugih narodov, neobjčno inicijativno in aktivnost latinskih plemen. To se je dokazalo na sijajen način pri današnji Italiji. Že 20 let nisem bil v Italiji; vedel sem za ogromen napredek njene industrije, no, ko sem pa resnico s svojimi očmi gledal, vidim, da to, kar ste dosegli, prekoračuje vse moje nade. Danes, ko odhajam, obetam, da ne bom samo pospeševal, ko se povrnem v domovino, pošiljanje naših dijakov v Italijo na študije, ampak poslali bomo tudi naše inženirje, da si ogledajo vašo industrijo ter da skušajo Rumunijo prisposodobiti Italiji. Zapuščam Italijo z navdušenim srcem.» Ta izjava rumunskega ministra neposredno pred konferenco v Sinaji, ki bo obravnavala tako važna vprašanja med Rumunijo in nami, doni zelo čudno. Radovedni smo, kako bo Rumunija spravila v ravnotežje svoje latinske simpatije z njenimi zavezniškimi dolžnostmi do naše države. Bolgarska lekcija bi morala beograjske državnike vsaj nekaj naučiti, drugače se lahko zgodi, da bomo vključ vsem konferencam ostali kar naenkrat osamljeni. Z italijansko diplomacijo se ni šaliti.

Po svetu.

Avstrijska volilna reforma. Parlament je sprejel nov volilni red, po katerem se mandati od 183 znižajo na 165. Nove volitve bodo razpisane v oktobru.

Dosedanji predsednik italijanske ljudske stranke don Sturzo je odstopil. Iz dosedanjih, javnosti nepojasnjenih vzrokov je demisioniral predsednik italijanske ljudske stranke Sturzo. Njegovo ostavko spravljajo v zvezo z raznimi kombinacijami, ki pa niso verjetne. Najbolj verjetna je tozadevno njegova lastna izjava, v kateri pravi, da je odstopil kot predsednik radi tega, da ne bi vedno baš radi njega spravljali ljudsko stranko v zvezo z Vatikanom. Odslej bodo vodili stranko laiki in tako bo imela popolno akcijsko svobodo.

Reparacijska kriza na vrhuncu. Angleški zunanji minister se je posvetoval s francoskim poslanikom v

Londonu v zadevi reparacij brez vsakega uspeha ter potem poročal ministrskemu svetu, da Francija najbrž ne bo odgovorila na spomenico in da bo treba nekaj storiti. Za enkrat se še ni ničesar sklenilo in angleška vlada čaka, kakšne posredovalne predloge prinese v London čehoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš, ki je odpotoval v London iz Pariza, kjer se je v tej zadevi posvetoval s Poincaréjem. Ako se pa ne najde noben izhod iz tega nevdružljivega položaja, je angleška vlada baje pripravljena seči po skrajnih sredstvih. Med temi se navaja tudi organizirana akcija angleških bank, da se ovzroči stalno padanje francoskega in belgijskega franka. Predvsem pa misli angleška vlada na separatna pogajanja z ostalimi vesilami, da se vprašanje nemških reparacij reši brez Francije. Kako bi to bilo mogoče, je seveda težko reči.

Angleška delavska stranka stremi vsled svoje velike moči v deželi za tem, da prevzame pri prihodnjih volitvah vlado, ker ni izključeno, da leta 1926. popolnoma zmaga. Posledica tega je, da vliva veliko vode v svoje vino. Zato je na svojem nedavnem kongresu storila nekaj tako značilnih sklepov. Izjavila je, da monarhija ni nevarna demokratsko delavski vladavini, ker ne pozira narodnega premoženja in ne ovira socialnega napredka, ovira ga le organizirani velekapital. Tudi se je izjavila za narodno obrambo. Voditelj Macdonald je celo trdil, da so trditve o izrabljanju kolonij od strani Anglije le bajka, nadalje je zahteval, naj se poslanci del. stranke opravičijo radi spopadov z desničarskimi poslanci v zbornici. Vse to pa odbija levico v delavski stranki in prišlo bo najbrž do razkola in do samostojnega nastopa «neodvisne delavske stranke».

Angleški podmorniki. Doslej je imela Amerika največje drednote, sedaj so pa Angleži zgradili podmornik, ki ima tako velike topove, kakor ameriški drednot in ki se po obstreljevanju sovražnega brodovja lahko takoj zopet skrije pod vodo. Ameriški predsednik namerava baje radi tega sklicati konferenco, na kateri naj bi se uporaba podmornikov sploh prepovedala.

Ukrajinsko narodno stranko snujejo emigranti iz Ukrajine v Parizu. Ta stranka bo delala za samostojno Ukrajino v federaciji z Rusijo. Izdajala bo tudi svoj list «Južnoje slovo».

Nova federalistična ustava Rusije osredotočuje oblast vseh posameznih republik v zveznem svetu republik in v narodnostnem svetu, ki izvršuje nad prvimi kontrolo. Skupna je zunanja politika, državne finance in gospodarstvo z ozirom na inozemstvo. V obeh korporacijah so zastopani seveda samo kmetsko-delavski sovjeti. Nova ustava se je v vseh republikah z navdušenjem sprejela. — Za predsednika zveze sovjetskih ruskih držav je bil izvoljen Lenin, zunanje zadeve so poverjene Čičerinu, vojaške Trockemu, trgovina pa Krasinu.

Na akcijo proti sovjetski Rusiji se že dolgo pripravljajo ruski monarhisti, raztreseni po celi Evropi, velesile pa čakajo, ker se noče nobena eksponirati takoj ob začetku akcije, ki je silno vagana stvar, kakor se je to doslej pokazalo. Računajo pa mnogi z ruskim preobratom in če bi bilo enkrat nekaj gotovih izgledov na uspeh, bi se razni državniki izrekli za sodelovanje. Tudi na konferenci male antante na Sinaji se bo govorilo o akciji proti Rusiji, pričakovati je pa, da bo češka previdnost ohladila kako rumunsko ali pa morebiti tudi beograjsko bojaželjnost. — Pretendent na rusko carstvo veliki knez Ciril je izdal manifest, ki pa obljublja vse to, kar je ruski kmet že davno spoznal za goljufijo in tlačanstvo.

Beleške.

Kaj vse imajo Srbijanci za čast — a ne za jarem. Po beograjskem časopisju je prinesel «Obzor» tole po srbijansko-balkanskem pojmovanju zanimivo pojmovanje častnosti kuluka: Srbijansko časopisje poje sedaj hozano radikalnim zakonodajalcem, ki so se povzpeli v svoji modrosti tako visoko, da so nas med drugimi dobrotami oblagodarili tudi s kulukom. Po srbijanskih pojnih bi se kuluk sploh ne smel imenovati kuluk, ampak bi se moralo vsacega, ki bi imenoval v prihodnje ta moderni zakon prisilnega dela kuluk zasledovati po zakonu o zaščiti države. Vladno časopisje zahteva od naroda, da proslavlja može, ki so vrinili v ta zakon o kuluku tudi točko, da niso dolžni robotati (kulučiti) deca izpod 18 let in stárce nad 50 let, ravno ta točka zakona kaže vso velikodušnost, kateri ni z lahka ndajti primere. Oni, ki bo tako srečen, da bo moral na kuluk, ne bo smel reči: grem, da kulučim državi, ampak, da pomorem državi! Kuluka itak ni v naši državi, piše srbijansko časopisje in ga tudi pod vedno modro beograjsko vlado nikdar ter nikoli ne bo. Beograjsko vlado nikakor ne smemo istovetiti z vlastelinom turškim agom in z drugimi trinogi, katerim so morali robotati kmetje. Kuluk ne bo robota, ker narod ne bo delal zastoj za pojedince, ampak za nas vse in bomo toraj lahko rekli, da kuličimo sami sebi. Ko je pa enkrat izpelo vladno časopisje smešni hozana na moderni kuluk, potem pa prinaša sliko naših cest in sicer državnih. Ta slika državnih cest je tudi čisti portret beograjskih vlad, ki tekem štirih let niso samo nič storile za poravo cest, ampak naravnost pustile, da so se ceste popolnoma rušile in so danes za promet nerabne. Ako so zasebniki prosili vlado, naj jim ta pomore popraviti porušene mostove jih je ta kratko zavrnila, naj si jih zgradijo sami, ker vlada nima denarja. Iz raznih krajev stare Srbije je bilo pri vladi nebroj deputacij, ki so jadicovale na najvišjih mestih, naj se jim poravi ceste, a se jih je zavračalo z balkanskim odgovorom: Petsto let so vam bile te ceste dobre, bodo vam še tudi za naprej. Na nekaterih mestih, ker je bila vlada prisiljena radi svojih prijateljev ali drugih nujnih

okolščin, da je nekaj popravljala in gradila na državne stroške, pa so se porajale ter ustvarjale afere in ropi, ki so pogoltnili ves za poprave in zgradbe določeni in predvideni denar. In srbijansko časopisje prinaša žalostno sliko naših državnih cest kot dokaz, da vzbudi v narodu nekako patrijotsko čustvo do kuluka, katerega so zakrivilo razne vlade radi svoje brezbriznosti in skrajne malomarnosti. Konečno še kličejo vladni žurnalisti z ozirom na uvedbo kuluka Boga na pomoč, ko pišejo: Vsi se moramo v imenu Boga samega vpreči v prisilno delo, da sami popravimo svoja pota in ceste. Država nas bo pri tem delu podpirala z svojo avtoriteto! Srbijanski hozana na moderni kuluk ne rabi nobenega komentarja.

Grožnje in strašila. Glavno glasilo radikalov «Samouprava» v Beogradu neprestano grozi z amputacijo ali pa straši, kakor kaže sledeči primer: «Današnji trenutki so prerenski, usodno resni. Neprijatelji naše države delajo z vsemi sredstvi, da zmanjšajo vrednost orjaške pridobitve našega narodnega ujedinjenja in da čim več odkrhnejo od našega narodnega debela. Kot resni ljudje moramo vse to videti in poskrbeti, da se želje naših neprijateljev ne izpolnijo. Naši hrvatski in slovenski bratje, ki so še do včeraj nosili vse breme tujega pritiska, naj vprašajo one, ki še danes zdihujejo pod tujim jarmom. Naj se izpametujejo, kajti sporazum, bratski sporazum, je življenjska potreba nas vseh. . . . Zunanjo politiko vodijo samo Srbi ter se branijo vsakega sodelovanja in celo vsake parlamentarne kontrole od strani Hrvatov in Slovencev. Če bi bil zunanji položaj res tako resen, potem je pač potrebno, da se centralisti spametujejo ter začnejo z boljšo politiko doma in zunaj.

Boj srbskega časopisja proti separatistom. Ko se je beograjska radikalna vlada odločila, da nastopi proti separatističnemu gibanju in da prekine vsako misel na sporazum s Slovenci in Hrvati, je poslala v prvi genj svoje časopisje. To je imelo nalogo, da pripravi teren za drugi napad od strani vlade, ki bi s silo zatrl vsako gibanje, ki je vladi nevarno. Radikalno časopisje je nalogo, ki mu jo je dodelila vlada, v polni meri izpolnilo. Kajti vlada je vzela vso odgovornost pri teh napadih na sebe ter prepustila listom svobodno pot, da razkrijejo celo mržnjo, s katero je navdahnjena beograjska gospoda proti Slovincem in Hrvatom. Svobodno so ti listi lahko pisali, kar je težilo beograjske mogotce že mesec in mesec, namreč njihov srd in sovraštvo do narodov, ki hočejo nekaj svobode mesto robstva. V ta boj so posegli najtežji kalibri radikalnega in demokratskega časopisja. «Balkan», «Samouprava», «Vreme», «Beograjski dnevnik» in kakor se vsi že imenujejo, so kar tekmovali med sabo v blatenju vsega, kar je bilo poprej pod Avstrijo. Radikalci so se pri tem posluževali zvite taktike. Dokler so še trajali pregovori med separatisti in radikali, ki pa zadnjim nikakor niso bili ljubi, je službeno radikalno časopisje molčalo. V boj so poslali samo «Balkan», ki naj teren v Srbiji pripravi na prekid pregovorov; takoj po prekidu pa je naskočilo tudi ostalo časopisje z vso silo uboge prečane. Sedaj pa ne morejo prenehati z najgršimi napadi ter pozivajo vlado na najenergičnejši nastop proti separatističnim Slovincem in Hrvatom. Oni vlado zagotavljajo, da je zmaga države nad separatisti zajamčena, ako se bo začelo od zgoraj dosledno nastopati ter če bodo vsi Srbi složno podpirali g. Pašiča v njegovem patrijotskem delu. S tem listi nankrat oficijelno postavljajo v boj proti prečanom Pašiča, ki se je dosedaj vedno držal bolj rezervirano, na čelo. Dosedaj je vedno veljal Pribičević za glavnega poveljnika, ki bo prečane pokoril, sedaj pa je pristopil zra ven še Pašič. Beograjski mogotci so si namreč v tem oziru popolnoma složni, ker ne poznajo razlike med radikali in demokrati. Med beograjskim časopisjem, ki se te akcije udeležuje, vsekakor prednjači «Balkan.» Seveda, njegovega pisanja, ki je bolj za ljudi v norišnici, kakor pa za pametne državljane, nihče ne vzame za resno. Vse nekaj drugega pa je napad službenega radikalnega glasila «Samouprave.» Kar namreč «Samouprava» prinese, to je v vladi že skoraj sklenjena reč. Ona je sedaj začela pisati v takem tonu, da je iznenadil mnoge radikale same. «Obznanje» zakonske mere najostrejšje vrste proti črnorumenim prečanom kar dežujejo. Skoraj pet milijonov državljanov, ki nočejo poslušati «Očeta domovine» (Pašiča), so sedaj najpoglejši ljudje. Srbi imajo kot zmagovalci pravico, da si državo uredijo po svojem prepričanju, da bo njim koristilo. Ako pa prečani niso s tem zadovoljni, bodo napeli drugačne strune. Radičevi Hrvati in Koroščevi Slovenci da se zelo motijo, če mislijo, da se Srbi ne bodo poslužili pravice, ki jim pripada kot zmagovalcem. Zato jim stoji na razpolago sila zakona, kateri se bodo morali zadovoljnejši pokoriti. S temi napadi hočejo radikali pripraviti srbsko ljudstvo, da zasovraži Slovence in Hrvate ter s tem pozabi na krivice, ki jih vlada izvršuje nad njimi. Kajti, dasi vlada neusmiljeno dere prečane, vendar si Srbi v tem oziru niso dosti na boljšem, ker naši ministri imajo globoke žepe in radikalna stranka šteje mnogo poslancev, ki bi radi prišli do kakega dobro nesočnega korita. Ker pa bi se tudi srbsko ljudstvo lahko izpametovalo, zato mu morajo zaslepiti oči, da vidi v nas prečanih vir zla, ki ga je zadelo, ne pa v vladi, ki je v resnici vsega kriva.

Iz strokovnega gibanja.

Upravičene pritožbe naših cestarjev. Cestarji iz Dravskega polja nam poročajo: Zadnji «Gospodar» je hvalevredno svaril občinstvo pred zlobnim poškodovanjem novozasajenih obcestnih drevesc. Ker smo cestarji skoro vsi organizirani v strokovni organizaciji, ki je v okvirju SLS, prosimo uredništvo «Straže», da uvrsti v

petkovo številko, ki je posvečena strokovnemu gibanju, še tole našo pritožbo: Mi cestarji vedno skrbno pazimo in čuvamo na novo zasajena obcestna drevesa. Naznanili smo že orožništvu mnogo brezvestnih poškodovalcev radi poškodovanja teh nežnih sodonosnih mladik. Razni slučaji poškodovanja so dognali, da polomijo ta drevesa po največ mešetarji iz Rogaške Slatine in iz Kostrivnice, ki genijo po državni cesti živino po večini le po noči. Eden tak ponočni gonjač ima po 60 komadov skupaj zvezane živine. In ti brezvestni mešetarji pasejo to živino ob cestah, po kmetskih travnikih in njivah in živina dela po noči ob obeh straneh ceste, kar se ji zljubi. Ob priliki ponočne paše te mešetarje živine se tudi poškoduje največ obcestnih drevesc. Ako bi se drznil cestar posvariti ali prijati tacega mešetarja bi jo že izkupil z gorjačo po glavi ali po hrbtu, da bi pomnil za celo življenje. Obcestna trava na državni cesti Maribor—Slov. Bistrica, ki je last ubogih cestarjev, je vsa popašena od mešetarje živine in cestarji ne bodo prejeli za škodo niti ficka odškodnine. Oblasti bi se morale enkrat tozadevno pošteno zganiti, priskočiti cestarjem na pomoč in vse orožništvu naznanjene brezvestne živinske gonjače enkrat pošteno zlasati glede kazni radi poškodovanja državne lastnine in prisoditi cestarjem primerno odškodnino za popašeno seno ter otavo. Na noge, je še čas, da mešetarjem in živinskim gonjačem ne zrastejo predolgi rogovi glede drznosti!

Lumparija. List «Železničar» prinaša pod tem naslovom notico, v kateri izliva jo znani voditelj in očetje «Saveza» z njim podobnimi psovskami vsi svojo onemoglo jezico napram našim voditeljem, našemu delu in našim listom. Nismo mi kalibra tistih gospodov, ki znajo, kakor kake stare klepetulje obrekovati in psovati na najbolj prostaški način; zato se vzdržimo za danes še vsake osebne ocenitve, ki zna, ako se nas k temu prisili, izpasti za nje še slabša in bolj resno zamišljena, ter z dokazi podprta. Vprašamo samo: Kaj je bil pa g. Krekič, preden se mu je vzljubilo postati član «Saveza» ter se tam brez miselno širokoustiti? Da, da, če imate masla na svoji glavi dovolj, ostanite lepo skriti v senci, ker itak vemo, da luč in solnce nista za vas. Bolje storite, da lepo in odkrito vsej javnosti pojasnite, po kaj ste hodili v Beograd in kaj ste tam zahrbtno govorili. Dokler tega niste zmožni storiti, lahko psujete kolikor hočete, mi vaše jezice ne vpoštevamo. Prinesite konkretne dokaze, da je bil vaš polet v Beograd zamišljen res v prid in dobrobit vaših članov ali bolj rečeno cele akcije, ne pa vaše osebno klečeplaztvo, in tedaj ne boste napoti ne nam, ne drugim; ker mi upoštevamo delovanje vsake organizacije, ki lahko dokaže, da pošteno zastopa koristi in interese svojih članov in ki ima na vodilnih mestih zaščitnike delavstva, ne pa izkoriščevalce. Vaše podlo psovanje samo potrjuje, da ste razkrinkani in krivi. Gotova živalica cvili, če se jej stopi na tačico, kaj ne?

Grenke solze žalosti pretaka «Železničar» v svoji zadnji številki za tistimi železničarji, ki se baje v svojem obupu oprijemljejo Žebota. Povemo vam, da si te solze lahko prihranite. Mi vemo, kaj delamo, mi poznamo naše voditelje, vemo pa tudi, kaj dela «Savez» in poznamo tudi tiste voditelje. Kdo je buržuj, ali kateri naših poslancev, mogoče ravno g. Žebot, ali pa gospodje á la Kristan in več takih, ki so z delavskimi žulji prišli do milijončkov in se danes za delavca ne brigajo več, ker k njihovim koritom in na njihova mesta so prišli drugi, ki so še tudi lačni in imajo prazne žepe. Mi se popolnoma nič ne bojimo, da bi nas g. Žebot izrabljaj in naše interese prodal, kakor se to godi pri vas, pač pa nam je g. Žebot dal že konkretne dokaze, da se resno in dobro zamišljeno trudi za naše zadeve, in prepričani smo, da, ko bomo, kakor upamo, po njegovem neutrudnem prizadevanju tudi kaj dosegli, tudi vi ne boste hudi, ko boste uživali tudi vi enako nam sadove njegovega dela. G. Žebot pozna figo, tudi mi jo poznamo, namreč tisto, ki jo voditelji «Saveza» kažejo svojim članom, tisti, ki imajo še prazne žepe, v njih, tisti, ki so si jih pa že napolnili, pa javno.

Dosti je železničarjev, ki kriče, da sedaj, ko so pri volitvah zmagali poslanci SLS, smo ravno tako na slabem kot poprej, ker tudi ti nič ne storijo za nas. Med temi so najbolj glasni tisti, ki so agitirali za 5. škrinjico, ali pa tisti, ki so klicali «Živijo Radič!» Ali je treba tem šele povedati, da so bili zadnje vladno perijodo njihovi sodrugji na krmilu in so se toliko zanimali za železničarje, da smo danes za par sto odstotkov na slabšem kot smo bili leta 1920. Danes vsaj beremo dan na dan poročila, da naši poslanci v raznih zadevah in priložnostih intervenirajo za naše zadeve in je tako tudi upati, da bomo tudi sčasoma dosegli zboljšanje našega položaja. Tistim pa, ki se širokoustijo, da so naši poslanci pred volivami obljubljali železničarjem večje plače in Bog ve kaj, povemo samo, da gotovo niso tisti slišali prav nobenega govora naših poslancev, drugač bi vedeli, da isti niso obljubili nič drugega, kakor to, da bodo zastavili vse svoje moči, da nam dosežejo zboljšanje in to danes vemo, da tudi delajo, zato jim pa tudi neomajano zaupamo in bomo s tem zaupanjem to njih delo podpirali do končne zmage.

Kakor smo zvedeli, napada «Volksstimme» našega člana, ki je bil svoj čas na vodilnem mestu pri socialdemokratih. Dobro, če se jezite, ker vas je zapustil in prišel k nam, je to le samo dokaz, da uvidite, da je omenjeni tovariš storil iz enostavnega vzroka, ker je uvidel, kje se dela pošteno in kje ne. Saj vsak, ki dotičnega pozna, mu mora priznati, da je to mož značaj, ki se ne da za nos voditi, marveč mu je pred vsem na srcu resno delo organizacije, ki skrbi za interese svojih članov in če tega ni našel pri vas ter vas vsled tega zapustil, va mto ne bi bilo treba biti povod napadanju, mar-

več resen opomin, da se vaša dela sama obsojajo z dejstvom, da vas ostavljajo najboljše delavne moči, ki pa hočejo delati le pošteno in odkrito in biti tam, kjer se res tuda tako dela.

V delavnici južne železnice v Mariboru prakticira sin prometnega ministra Velizarja Jankoviča. Mladi gospod se zelo zanima za razmere delavstva ter se je izrazil, da hoče svojemu očetu in majki povedati, kako bedno da se godi tukaj delavstvu. Želimo res, da bi g. minister in drugi merodajni faktorji v Beogradu tudi enkrat takim potom zvedeli za naš nezno položaj. Morda bi to kaj pomagali!

Clanski sestanki za Prometno zvezo se vrše: V soboto, dne 14. t. m., ob 7. uri zvečer v Lekarniški dvorani za delavnico južne železnice v Mariboru. V ponedeljek, dne 16. t. m., ob 6. uri zvečer v St. Ilju. V torek, dne 17. t. m. ob pol 6. uri zvečer na Pesnici. Za progovno sekcijo koroški kolodvor po dogovoru. Udeležba vseh članov obvezna. — Vodstvo.

Ker se sestanek za članse Prometne zveze na glavnem kolodvoru včeraj iz službenih ozirov ni mogel vršiti, se vsi člani glavnega kolodvora naprošajo, naj se sigurno udeležijo sestanka v soboto zvečer v Lekarniški dvorani. Obravnavajo se važne stvari in je udeležba članov obvezna. — Vodstvo.

Tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze se je dne 12. t. m. preselilo iz dosedanjih prostorov Gregorčičeva ulica 10 v Vildenrajnerjevo ulico 6, I. Uradne ure so od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne. Tudi Prometna zveza ima v isti pisarni svoj prostor ter se za isto posluje po starem redu. — Načelstvo.

Železničarji in dr. Korošec. «Tabor» z dne 11. julija t. l. prinaša notico, da so dr. Korošca, ko se je vozil z zborovanja klerikalne stranke v Celju, obkolili železničarji, mu povelji v obraz baje mnogo pikrih in mu tudi na bolj nazoren način izrazili svojo zahvalo. Podpisani sem po seji SLS v Celju dne 8. t. m. spremljal dr. Korošca ves čas od hotela Beli vol v Celju, kjer se je vršila seja vodstva SLS, pa do njegovega stanovanja v Mariboru in izjavljam, da je «Taborova» notica od kraja do konca zlagana. Ne čudim se pa naivnosti «Tabora», ki upa, da bo s takimi otročji lažmi omajal zaupanje železničarjev v SLS in v Jugoslovanski klub in ustavil nadaljnje naraščanje vedno sijajnejše razvijajoče «Prometne zveze». — V Mariboru, dne 12. julija 1923. M. Krajnc. tajnik SLS.

Ustanovitev I. delavskega podpornega društva v Koprivnici pri Rajhenburgu. Iz Koprivnice pri Rajhenburgu nam poročajo: Pri nas smo osnovali te dni I. delavsko podporni društvo sv. Barbare. Društvena pravila smo pokazali društveni pokrajinski v Ljubljani v odobritev. Kakor hitro dobimo iz Ljubljane odobrena pravila, bomo imeli ustanovni občni zbor, katerega bomo pravočasno razglasili v petkovi številki «Straže».

Dnevne novice.

Nove davčne doklade. Z zakonom o dvanajstih uvedena za letos izredna doklada, ki se bo pobirala od skupne svote neposrednih davkov z vsemi državnimi dokladami vred. Ta doklada znaša pri zemljiškem davku 500%, pri vseh ostalih davkih pa 30%, izvzemši invalidskega davka, sanitetnih in šolskih doklad in pa davkov, ki jih plačujejo državni uslužbenci od svojih plač. Ta doklada bo takole učinkovala na zemljiški davek: Glasom državnega proračuna za leto 1922-23 znaša v Sloveniji zemljiški davek skupno s 150%no državno doklado 6.000.000 din. Tej svoti se bo za leto 1923 pripisala še 500%na izredna doklada; skupni predpis zemljiškega davka v Sloveniji bo torej znašal 6.000.000 din. in 30.000.000 din = 36.000.000 din. V letu 1919 je dosegel predpis zemljiškega davka v Sloveniji (ako vzamemo tedanjo deželno doklado s povprečno 70% in z vojno doklado od 80%) približno 6.000.000 K = 1.500.000 din. Potemtakem se je predpis zemljiškega davka z ozirom na to izredno doklado od leta 1919 do leta 1923 povečal od 1.500.000 din. na 36.000.000 din. t. j. za 24krat. Kar se tiče 30%ne doklade na vse ostale neposredne davke, bo ta doklada jako neugodno vplivala na dohodnino, na hišno najmarino in na pridobitno podjetij, obveznih javnemu polaganju računov. Te tri vrste davka bi se bile morale vsekakor izvzeti iz dolžnosti izredne doklade, ker so ti davki v Sloveniji že itak previsoki. V Srbiji bodo pa rekli: nema knjiga, nema ništa, — ne plača se ništa in če bo kdo protestiral ter vpraševal, kje je enakopravnost, ga bodo ozmerjali, ali pa samo potolažili, naj počaka, da knjige uredijo, ki se že sto let ne vodijo.

«Jutro» — novi davki in odgovornost SLS: «Jutro», ki vedno očita drugim listom demagogijo, greši od vseh listov na demagoško in lažljivo plat največ. Samoradikalna vlada je uvedla povišanje davkov in za ta povišek davkov bi naj bil odgovoren Jugoslovanski klub, ki je napram Pašičevi radikalni vladi v ostrejši opoziciji kot demokratje in ki se je edini z vso silo boril proti povišanju davkov. «Jutro» vedoma piše neresnico in to je ravno še več nego demagogija, to je najpodlejša laž, kakršne so zmožni samo ljudje, ki se zbirajo krog na zapor obsojenega falsifikatorja menic — Agromerkurja Žerjava, katerega politična pot je bila dosedaj posuta s prevaro, lažjo, goljufijo in najostudnejšim nasiljem. «Jutro» filozofira dalje, da so klerikalci odgovorni glede upeljave novih davkov, ker so pomagali samoradikalni vladi na površje. No, to bi bil še vrag, ako bi poleg Pašiča sedel na vladi tudi veliki policajdemokratski inkvizitor Pribičević. Pri radikalnodemokratski vladni koaliciji bi ne doživeli samo povišanje davkov, ampak znatno pomnožitev policije in žandarmerije in zapori bi bili že davno prena-

napoljeni. Pri samoradikalni vladi saj balkansko-krutega nasilja ni, kakor ga je praktical Pribičević in če sta samo dva zla na izbiro, se je pač izbralo manjše in to je bila samoradikalna vlada, ki nosi odgovornost za vsa državljansko naložena bremena sama, a ne opozicija. Toliko na laži iz jutrove dežele.

UJU in Orjuna. Pretečeno nedeljo je v Ptujju zborovalo v Ptujju članstvo «Udruženja jugoslovanskih učiteljev» (UJU) in na tem zborovanju se je mnogo govorilo a prav malo mislilo. Porodile so se tako velike kontradikcije, da se je treba s strahom vprašati: Kakšni so naši navdušeni govorniki in zborovalci UJU še-le v šoli? Govorilo se je o «prelomih s tradicijami», potem o odklonitvi vsakega strankarskega vpliva v šolstvu in prosveti, končno se je prišlo na — Orjuna, — in učitelji so sprejemali vse to navdušeno in brez pridržka ne glede na velika protislovja. Orjuna pozdravljati in obenem strankarske uplive odklanjati, to se pač samo pri zmedencih vjema in sprejema — brez pridržka.

Romarski vlak k Mariji pomagaj bo vozil v petek, dne 24. avgusta. Na Brezjah ostanemo v soboto. V soboto zvečer pridemo v Ljubljano, ker bomo drugi dan navzoči pri katoliškem shodu. V nedeljo zvečer se povrnemo domov. Ako se bo prijavilo zadosti romarjev, bi lahko vozili posebni vlaki iz Brežic, Dravograda po Savinjski dolini, Ljutomera, Maribora in Celja. Romarski vlaki se bodo organizirali v Ljubljani in bodo od tam razposlani potrebni oklici na župniške urade. Kdor želi imeti glede teh vlakov kako pojasnilo, naj se obrne na pripravljalni odbor za Katoliški shod v Ljubljani, ne pa v Maribor. Romarji bodo imeli polovične cene na železnici. Natančnejši pogoji se bodo pravočasno objavili.

Zagrebski demokratski listi. Odkar demokrati niso več na vladi, so napočili za demokratsko časopisje težki časi. Vladnih fondov ni več, banke in razni kapitalisti pa nočejo več vtikati svojega denarja v skrahirano policajdemokratsko politiko. V Beogradu je že več demokratskih listov zaspalo, drugi so iz dnevnikov postali tedniki in sedaj je Zagreb na vrsti. «Novosti» in «Zagreber Tagblatt» sta prešla od Slavenske banke ultimatum za zahtevo, da se ne smeta več strankarsko eksponirati in morata ostati nevtralna. «Riječki» se dovoljuje, da sme ostati glasilo demokratske stranke, a le pogojno, da trije, med njimi Svetozar Pribičević in dr. Budisavljevič jamčijo za kritje osem milijonov kron vsako leto. Razen tega je «Riječki» dobila nalogo, da ne sme o Hrvatih več pisati, kakor je pisala povodom atentata na Pašiča. Znano je, da ima «Riječki» velik primanjkljaj, da ga bo težko pokriti, vsled česar je list v nevarnosti, da preneha izhajati. Demokratski krogi sami trdijo, da je prišlo v takozvani «Jugoštampi» do razkola, da je dosedanjemu glavnemu uredniku Tonetu Schleglu uspelo, pridobiti večino demokratskih časopisnih mecenov samo za «Novosti» in «Zagraber Tagblatt», ki ju namerava Schlegl izdati kot nestransko dnevnik. «Riječki» bo urejeval poslanec Vilder.

Novo posojilo Uprave fondova. Pred dvema meseci je Uprava fondova (državna hipotekarna banka) zaključila v Švici posojilo od 5 milijonov frankov (400 milijonov kron) in je ta denar posodila samo beograjskim hišnim posestnikom — ter se ni ozirala na potrebe drugih mest v državi. Sedaj pa poroča «Vreme», da bo Uprava fondova zaključila v Švici še eno in sicer večje posojilo, od katerega pa bodo dobila druga mesta v državi svoj delež na posojilih. Z ozirom na dejstvo, da se stekajo v Upravo fondova tudi lepi novci iz Slovenije, bi Uprava fondova tudi graditeljem stanovanjskih poselij lahko nekoliko priskočila na pomoč s cenimi krediti. Ker «Vreme» vedno govori o amputaciji, potem si lahko mislimo, da bodo s posojili oblagodarjena druga mesta v Srbiji. Če bi vlada imela količjak smisla za potrebe naših krajev, bi to lahko že davno tudi pokazala. Za gradbeno akcijo v Mariboru na primer se je že dovolj priložilo in interveniralo, pa vse brez uspeha.

Našim somišljenikom! Na neprestane napade liberalcev na mladi in delavni Ljudski oder odgovorimo vsi z izdatno podporo požrtvovalnim delavcem pri odru. Ljudski oder kot najmlajša naša ustanova v Mariboru naj si bo svest, da stoji na njegovi strani še več kot samo mariborski «klerikalci».

«Jutrove» solze za mariborskim Ljudskim odrom. Ljudsko «Jutro» kar ne more do sape ob dejstvu, da mu je mariborski Ljudski oder pokazal hrbet in postal odličen člen krščansko-socialne organizacije. V svoji nedeljski številki iznova dokazuje svojim ovčicam, da se je Ljudski oder preselil v Cirilovo tiskarno (kar trenutno še ni res!), da so izstopili vsi napredni člani (v kolikor jim Ljudski oder ni pokazal vrat!), da niti klerikalci ne posečajo predstav tega renoviranega Ljudskega odra, da je bila pri zadnji predstavi krščansko-socialna dvorana (to je tako kakor napredni možgani ali sokolska neumnost ali orjunske hrbet!) prazna, da je imel Ljudski oder tudi v Slovenski Bistrici porazen uspeh — šmir — (menda, ker so manjkali demokratje! Šmir!) in da je končno skrajno netaktno, da skuša ta klerikalna družbica svojo diletantsko srečo pred odličnimi gosti v Rogaški Slatini, kjer bi se morali Slovenci pokazati le z res reprezentativnimi nastopi. K vsemu temu ugotavljamo: a) Da je bilo občinstvo v Rogaški Slatini ob nastopu Ljudskega odra tako oduševljeno, da je ponovno priklicalo igralce pred zastor. In za tak «šmir»? — b) Da se Ljudski oder ni ustrašil Jutrovih in orjunskih groženj, temveč je nastopil četudi sam pred 30 gledavci tako odlično, da so nekateri odlični gostje po predstavi osebno izrazili artističnemu vodji svoje priznanje. Seveda tudi «šmir!» — c) Da «Jutro» nima prav nobene pravice govoriti o reprezentativnih nastopih Slovencev, katerih že davno več ne pozna in ki jim je samo v sramoto in ponižanje! —

«Hrvat Orjunaš» in mariborski Ljudski oder. K svojemu gostovanju v Rogaški Slatini je prejel Ljudski oder

v soboto 7. t. m. od neznanega «Hrvata Orjunaša iz Zagreba» dne 6. 7. 1923 v Rogaški Slatini oddano dobrodoščilo: «Pošto ste vi strančarsko i antipatrijotsko kazalište, pod pretnjom demonstracija, tražimo, da odustanete od predstave u Rogačkoj Slatini. Na poslušate li, sve posledice pripisite sebi!» — Ljudski oder se seveda tega zaplotnega junaka, ki si dovoljuje skrivati se pod pošten naziv «Hrvat» in ga celo zločinsko družiti z naslovom «Orjunaš» (še svojega imena ne zna pisati!), ni ustrašil. Bil je v Rogaški Slatini ter svojo umetniško nalogo častno rešil. O obljubljenih demonstracijah ni bilo ne duha ne sluha. Pač pa so slatinski kulturožrci uničili vso reklamo za gostovanje Ljudskega odra, tako, da večina zdraviliških gostov niti vedela ni, da je zvečer gledališka predstava. Radovedni smo samo, če se s tem načinom gostoljubja strinja tudi zdraviliški ravnatelj gospod Stör. Ako je tako, potem naj nam to odkrito pove. Sicer bi bil moral vedeti o umazani protiagitaciji in kot človek, ki mu mora biti kaj na prosepju prireditve v zdravilišču, o stvari obvestiti pravočasno Ljudski oder.

Mladeniški in dekliški tabor v Jarenini. V nedeljo, dne 22. t. m., se vrši v Jarenini mladeniški in dekliški taob. Ob tej priliki priredi domači Orel popoldan na prostem gledališko predstavo. Igral bo naš mariborski Ljudski oder dve burki enodejanki, s katerimi nam bo priredil prav vesel popoldan. Opozarjamo vsa okoliška društva že danes na to prireditev.

Beograd brez smisla za socijalno politiko. V prestolici in okrog ministrstva za socijalno politiko uganja kapitalizem prave orgije ter brezobzirno tepta še to malo, kar je uzakonilo naše slabo ministrstvo in slaba vlada. Nikjer ne poznajo in ne držijo predpisov glede delovnega časa, po raznih delavnicah se dela noč in dan in v tako delo se vpregajo tudi žene in deca. Tudi nedelje in praznikov ne poznajo, a nikogar ni, ki bi nadzoroval ter kršenje zakona odpravil in kaznoval. Delojemalci se v sporih z delodajalci nimajo kam obrniti. Če izbruhne kak štrajk, se socijalna ali pa kaka druga oblast ne zmeni, da bi posredovala ter spore pravično in po zakonu uravnala. Pač pa pride policija z najhujšimi šikanami proti delavcem in delavskim organizacijam, kadar nastopijo. Sedaj štrajkajo na primer brivci že skoraj tri mesece in oblast se ne briga in ne zmeni za kako posredovanje. Brivci morajo delati po 15 ur na dan, zahtevajo pa določitev delovnega časa na 9 ur in pol, pa ni oblasti, ki bi pritislila na mojstre, da izpolnijo to upravičeno zahtevo.

Politika, morala in kri v Albaniji. V Piškopeji so nedavno ubili Alit Lješa, ki je bil kot prijatelj Esad paše, velikega prijatelja Srbije, neljub sedanji albanski vladi. Esad paša je bil ubit v Parizu, njegovega prijatelja Alita, ki je bil major Esadove vojske, je pa sedaj zadela ista usoda v Piškopeji. Alit je stanoval na srbskem ozemlju in je hodil v Albanijo, kadar se mu je zljubilo. V Piškopejo ga je klical načelnik Neki beg. Alit je prišel v spremstvu deseterice svojih dobro oboroženih prijateljev, ki so se pa razkropili, ko je dolgo ostal na razgovoru pri načelniku Neki begu. Ko pride Alit na cesto, začeta nanj streljati dva moža, ki sta bila za to že pripravljena in najeta. Alit se težko ranjen zgrudi na tla, ima pa še toliko moči, da potegne revolver ter oba napadalca ustrelji. Takoj se pojavita dva druga in streljata nanj, Alit tudi strelja in še enega ubije. Ko leži med tremi mrličji, priteče njegov brat, ki takoj vpraša: «Kdo te je?» — Alit odgovori: «Oni, ki tu ležijo.» — Brat: «A koga naj jaz ubijem?» — Alit: «Kogar dosežeš . . .» — Brat takoj ustrelji tri, ki jih najde na ulici, Alit pa izdahne med šest mrličji. Nato je nastopila načelnikova policija, ki je zgrabila brata mrtvega Alita Lješa in njegovo spremstvo. — Temu bo sledila seveda iz roda v rod krvava osveta. Dežela, kjer se tako krvavo vodi politika, je seveda kakor nalašč za netivo balkanskega ognjenika.

O kuluku v Črnigori smo že javili, da je že odrejen za dobo treh mesecev. V očigled temu kuluku, ki je ukazano iz Beograda, ker Črnogorec kulučijo na povelje srezkih načelnikov že od ujedinenja sem, se je že začelo s preganjanjem preprostega naroda. Oblasti že gonijo ljudi na tlako in posamezni komandanti kuluka izkoriščajo to priliko, da dajejo duška svojim zločinskim instinktom in to vse na račun in v imenu zakona. Bogzna koliko Črnogorec bo radi kuluka romalo v zapore in kako znatno se bo radi tega oživiljenega turškega zakona dvignilo nezadovolje Črnogorcev. Kot komentar k že odrejenemu črnogorskemu kuluku dostavlja «Obzor», da bi bilo predvsem treba delati kuluk za popravo cele države, a v tem slučaju pa bi ne smeli kulučiti radikalni stvaritelji kuluka, ampak novi in poštenjši ljudje kot so bili vsi dosednji vladinovi.

Maturantje celjske gimnazije letnika 1898 slavijo dne 25. julija t. l. 25letnico mature. Sestanek se vrši v St. Juriju ob južni železnici popoldne pri tovarišu Ant. Zdoščiku. Drugi dan napravijo izlet v Rogaško Slatino.

Naraščanje vročine. Vsak dna postaja vročina bolj izrazita; dosegla je že 30 stopinj C, pa bo še kmalu najbrž več. Kmalu bomo dosegli pariško vročino, kjer termometer v senci kaže 35 stop., pa ljudje umirajo od solnčarice. Za ljudi v mestu je vročina nezno. Zato se pa dan za dnem vidi več kopajočih ljudi ob reki, kjer si ohladi svoja potna telesa. Za kmeta pa je ta vročina silno dobrodošla. Povsod se žanje, delajo se druga opravila na polju ter je vse veselo, da bo letošnja žetev tako srečno spravila v shrambe. Vendar tudi prevelika vročina kmetu ni ljuba, posebno, če bo tako dolgo trajala, kot napovedujejo razni vremenski preroki, ki pravijo, da bo toliko časa velika vročina, kakor dolgo je prej deževalo. To bi bilo zopet v škodo na polju, ker bi nastopila suša.

Žalostna poročila radi povodnji iz vasi in krajev ob Sotli. Iz Podčetrka in Imenega nam poročajo: Pred kakimi

dobrimi 14 dnevi je vse vasi ter kraje ob Sotli na Štajerskem in Hrvaškem poplavila Sotla. Tako velike poplave Sotle, kot je bila letošnja, ne pomnijo najstarejši ljudje. Kar je bilo sena pokošena, je odnesla Sotla proti Zagrebu, ali ga pa raznosila po koruznih in žitnih poljih. Imamo več slučajev, da je naplavila voda večje množine hrvaškega sena na štajersko stran in obratno. Iz cele poplave, ki je povzročila ogromno škodo, se še bodo izcimile radi sena med Štajerci in Hrvatje pravde, da bo joj, ker so obsotelci Štajerci kakor Hrvatje veliki pravdarji. Kar ni bilo sena pokošena, pa je poblateno, ponesnaženo in pomešano z dračjem in bičjem, da ga je nemogoče pokositi in toraj ti posestniki, ki niso pokosili pred povodnjo sena, tudi otave ne bodo imeli. Živinske prehrane bo pri letošnji večmesečni moči po obsoteljskih krajih manj nego lani, ko je bila tako neznošna suša. Povodenj ob Sotli pa nam ni vzela samo živinsko prehrano, ampak je tudi do tal pomandrala žitna polja, zruvala koruzo in nezreli krompir je tudi takorekoč od valovja izkopen. Na od povodnji polomljeno koruzo zge sedaj solnce in kar je preostalo od poplave, pa se že suši radi nenadoma nastopile suše. Ubogi obsotelčan je pač tepen vsako leto, bodisi, da nadvladuje suša, ali pa deževje. Glede človeške in živinske prehrane v obsoteljskih krajih se bodo morali zanimati naši poslanci za vladno odpomoč, sicer bo pri nas na jesen in posebno pa še na zimo in prihodnjo pomlad neizprosno glad vsakdanji gost.

Izvršene orjunske grožnje. Te dni se je doigral velik pretep med Orjuno in Hanao. V pretep je morala poseči policija, ki ja razorožila nekaj orjuncev in jih odvedla na policijo, ker so hoteli na novo izzivati pred neko gostilno. Pri aretaciji pa je eden orjuncev zagrozil policiji. In res! Po nalogu iz Sarajeva je bilo kmalu premeščenih 5 mostarskih stražarjev, ki so slučajno vsi Hrvati in katoliki. V očigled tej prestavi je mogoče samo dvojno: Ali imajo orjunci tako dobre informacijske zveze, ali pa so izvršile oblasti premestitev na ovadbo Orjune. Najbolj verjetno je drugo.

Obsojeni goljuf. V Zagrebu se je zagovarjal pred sodiščem te dni neki Tit Ahac, ker je izvil od seljakov 50 tisoč dinarjev, obetajoč jim, da jim bo spravil potne liste za v Ameriko. Goljuf Ahac pa se je za ameriške potne liste malo zmenil, ampak dobro je živel na račun lahkovernih seljakov. Ahaca so obsodili radi poneverbe in goljufije na 8 mesecev ječe.

Kakor smo poučeni, se ukine s 1. avgustom t. l. razdelitev premoga po pokrajinski upravi, oddelku za premog in se ta urad likvidira. Trboveljska premogokopna družba nas je naprosila, da objavimo, da naj se naroča premog odslej neposredno pri centralnem ravnateljstvu te družba v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15 in ne pri ravnateljstvih poedinih premogovnikov. Trboveljska premogokopna družba povdarja, da v Sloveniji nima zastopnikov, ter da lahko dobi vsak odjemalec pri vagonem odjemu potrebno količino premoga po neposrednem naročilu pri družbi.

Iz Maribora

Demokraskostrankarska zagrizenost mu je več nego kolegijalnost. V pokoj je stopil po celem Mariboru dobro znani višji sodni svetnik g. Ravnihar. Po svojem poklicu je bil izboren jurist, skozinskoz nepristranski sodnik, kateremu sta bila pravica ter zakon nad vse. Strankarstva ni poznal in baš radi najstrožje objektivnosti je bil zelo priljubljen med tovariši in občinstvom. Pred kratkim je obhajal svoj poslovilni večer pri «Črnem orlu» pri Zemljiču, katerega so se udeležili, kakor že veleva stanovska dolžnost ter čut kolegijalnosti, njegovi stanovski tovariši in nekaj odvetnikov. Kdo je manjkal od tovarišev, ki igra sicer pri «Črnem orlu» vsak večer zelo važno vlogo, ki je tamkaj od nekaj kuhan in pečen, gospod višji sodni svetnik — naddemokrat Posega. Iz same policajdemokratske zagrizenosti Žerjavovega kalibra je izostal od poslovnega večera, ker pač g. Ravnihar ni demokrat in sploh niti opredeljen strankar ne. Overjeni smo, ako bi slavil g. Mulej svojo odhodnico, potem bi gospod Posega rajal kar tri večere, a slovo objektivnega nadstrankarja je gospodu aristokratu Posegi nekaj neznošnega. Ko bi g. Posega znal, kako so se njegovi tovariši in advokate zgrazali nad njegovo kolegijalno netaktčnostjo, kakršne ne bi zagrešil niti kak sodni sluga ne, kaj še le gospod višji sodni svetnik, ki je svojčas služboval pri avstrijskem ministrstvu na cesarskem Dunaju, bi ga moralo biti pošteno stram, četudi je debelokožen in čistokrven policajdemokrat. Je hvalevredno, če je človek skoz in skoz zaveden strankar, a če mu je strankarska zagrizenost več, nego kolegijalnost, potem je to vse obsodbe vredno in tak črn madež je najti le pri policajdemokrati, pa če tudi so višji sodni svetniki, ki so svojčas ponižno robotali dvoglavemu avstrijskemu orlu na cesarskem Dunaju v c. kr. ministrstvu. Teptanje ter gazenje čuta kolegijalnosti je bilo tokrat pri gospodu svetniku Posegi v tako visoki meri vse obsodbe vredno, da ta njegov pogrešek, ki si ga je privoščil iz politične zagrizenosti, spada na pranger javnosti in naj tudi ona razsodi: Kako daleč se je že žalibog zajedla politika celo v vrste gospodov višjih sodnih svetnikov.

«Zadoščenje» pretepenega sokolskega zastavonoše. Sokola S., ki je radi divjaškega in predrznega izzivanja ob koncu pesniškega izleta pretepel soklaškega zastavonošo, so iz Sokola izključili in sicer tako, da so ga o seji še le pozneje enkrat obvestili. S tem so dali sebi primerno «satisfakcijo» svojemu vrednemu članu kaznovanemu izzivaču. Pa to še ni bilo dovolj, raznesli so vesti, da se izključeni Sokol S. ponuja Orlom. Prizadeti je v «Taboru» označil to kot laž in s tem je pravo pogodil,

ker Orel prvič ne potrebuje sokolskih pretepačev, drugič pa ni nikjer zapisano; da bi se vsi oni, ki so razočarani in ogorčeni nad ostopanjem pri Sokolu in zlasti še nad «satisfakcijami», ki jih deli, morali ponuditi Orlu. Izven Orla je vendar vse polno takih, ki so Sokola že davno spoznali in obsodili.

Naša carina bi pač lahko imela malo več obzirnosti pri reviziji poštnih paketov raznovrstnega blaga, ki prihaja našim trgovcem in obrtnikom iz inozemstva. Carina je itak že silno visoka in potem so še pri odpiranju in pregledovanju paketov veliko blaga pokvari, da ima naš človek škodo nad škodo. Paketi boljšega blaga prihajajo zašiti v platno, na carini si pa ne vzamejo časa, da bi razparali in zopet zašili, temveč na eni strani samo toliko odprejo, da gre pest skozi in potem vlečejo blago ven in potem zopet mašijo nazaj, da je vse zmečkano ali pa polmljeno. To je vandalizem in brezobzirnost prve vrste. Kaj ima trgovec ali obrtnik od tega, če se mu na deklaracijo prilepi listek z uradno ugotovitvijo, da je toliko in toliko blaga pokvarjenega? Na paketu in blagu se vidi, kako se je udeležila nekulturna pest in potem so taki uradni listki povrh še zasmeh in ironija.

Tatinske bande v Mariboru. Policija je imela v zadnjem času lepe uspehe pri zasledovanju tatov in vlomilcev, ki so zadnje čase ogrožali naše mesto. Ti uspehi pa izhajajo iz tega, ker je začela proučevati življenje raznih pohajkačev ter si je ogledala tudi njih domače in tuje znanstvo. Tako je izsledila organizatorja vlomov in tatvin v Dravski dolini in sedaj je sodišču predala tudi nekega Antona Kolenca, ki je kradel in udiral okrog Ptuja. Glavna krivca v obeh slučajih sta odpuščenca kaznjena, ki sta prišla v ječo vsled deliktov iz bede, sta se tam naučila od rafiniranih tatov in sta potem hotela živeti po teh navodilih.

Mestno elektriško podjetje naznanja svojim odjemalcem električnega toka, da v nedeljo, dne 15. t. m., od 5. ure zjutraj do 12. ure opoldan vsled nujnih popravil v elektrarni Fala ukine dobavo električnega toka.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem tem potom vsem prijateljem in tovarišem, ki so me na dan moje srebrne poroke in na dan praznovanja petindvajsetletnice mojega službovanja pri tvrdki Rogač razveselili z obiskom in za vse izražene čestitke. V prvi vrsti se zahvaljujem gospodu profesorju Bogoviču in gospodom bogoslovcem za izvršitev slavnostnega obreda. Kličem vam hvaležno: Priscrna hvalal Polše Anton.

Požarna bramba v Zrkovcih pri Mariboru je imela dne 8. julija večjo vajo pri Mariji Brezju. Prijatelj tega društva je podaril po vaji nekaj okrepčila moštvu. Tako so se pa našle neke vaške klepetulje, ki so besedičile, da se zapravlja društveni denar. Načelstvo svari vsakogar pred raznašanjem takih neosnovanih govoric in bo v vsakem slučaju postopalo sodnijskim potom. — Načelstvo požarne brambe v Zrkovcih.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

26

V bogati štirivprežni kočiji sta se odpeljala gospod Percy in soproga izpred «Zadovoljnega ribiča.»

Iz Dovera v London je petdeset milj. Štiri, pet ur vožnje po zvezdnati poletni noči! Margareta je radostno plosnila v roke. Percy je bil navdušen, izvrsten vozač, njegovi plemeniti, čistokrvni konji so bili spočiti, — nočni izlet je obljubljal popoln užitek.

Percy je ljubil take nočne vožnje. In Margareta tudi. Vedela je sicer, da njen mož ob takih prilikah le malo govori. Kolikokrat jo je vozil cele ure po tihih, jasnih nočeh, pa ni zinil besedice, razen morebiti slučajno opazko o vremenu ali pa o slabi cesti!

Pa vklub temu je strastno rada sedela poleg njega na vozu, se vdajala sanjavim mislim, ko ji je rahli nočni vetrič hladil lica, občudovala njegovo drobno, fino, skoraj žensko roko, ki je s toliko spretnostjo vodila vajeti, ali pa je premišljevala, kake misli se pač porajajo v njegovih počasnih, bebastih možganih —. Nikdar jej jih ni hotel razodeti, pa ga tudi ni vprašala za njimi.

Pri «Zadovoljnem ribiču» je Jellyband ugašal luč. Pivci so se poizgubili, francoski gostje so legli spat, le Anton in Andrej sta še bedela. V sobi za pečjo sta se udobno nastanila pri steklenici dobrega Jellybandovega francoskega vina.

«Pravim, Jelly, ali so vsi gostje odšli?» je vprašal lord Anton gostilničarja, ki je vklub pozni uri še vedno stopal po sobi ter pospravljaj kozarce in vrčke.

«Vsi, kakor vidite, lord!»

«In služinčad je legla spat?»

«Vse je šlo spat, razen natararja zunaj v pivnici in tudi ta», se je nasmejal Jellyband, «bo čez dolgo in kratko zadremal.»

«Torej moreva tule s tovarišem nemoteno govoriti kake pol urice?»

«Gotovo! — Pustim vam sveče. Spalnice so pripravljene. Moja sobica je na vrhu pod streho, pa če me potrebujete, le samo glasno zakličite, koj vas bom slišal.»

«Dobro, dobro! In — pravim, ugasnite luč tamle! Ogenj iz peči bo nama dovolj svetil in nočeva, da bi

kakim ponočnjakom zunaj na cesti vzbujala radovednost.»

«Dobro, moj lord!»

Jellyband je odvil petrolejko, ki je visela od zakaženega stropa, in upihnil sveče.

«Se steklenico vina, Jelly!» je naročil Andrej.

«Tako, gospod!»

Odšel je po vino. Soba je bila čisto v temi, izvzemši ozek stožec rdečkaste svetlobe, ki je sijal iz peči.

«Se kaj druga?» je uslužno vprašal Jellyband ter postavil steklenico in sveže kozarce na mizo.

«Bo zadostovalo! Hvala, Jelly!» je dejal Anton.

«Lahko noč, moj lord, lahko noč, gospod Andrej!»

«Lahko noč, Jelly!»

Težki koraki gostilničarjevi so odšli v nočno temo zamrli nekje pod streho. Tihota in spanec sta objela «Zadovoljnega ribiča.» Molče sta sedela mlada moža pri peči.

«Vse v redu topot, Foulkes?» je končno vprašal lord Anton.

Gospod Andrej Foulkes je sanjavo zrl v plamen in videl tam, ni dvoma, ljubko, sladko lice, obdano od črnih kodrov, in velike rjave oči —.

«Da, — vse v redu!»

«Nobenh težkoč?»

«Nobenh.»

Lord Anton se je prijetno nasmejal in si natočil vina.

«Ni mi seve treba vprašati, ali je bilo potovanje zabavno, hm —?»

«Ne, prijatelj, ni ti treba vprašati. — Zelo prijetno je bilo!»

«Na njeno zdravje torej!» je napil dobrovoljni lord.

«Lepa punca je, četudi je Francozinja. Pa na tvoje zdravje tudi, — in na tvojo srečo!»

Izpil je do zadnje kapljice in se vrnil k tovarišu.

«No, prihodnjič boš pa ti potoval, Tone, mislim», je dejal Andrej, ko se je polagoma vzdramil iz svojih sanjarij. «Ti in Hastings najbrž. In upam da boš imel enako prijeten posel kakor sem ga imel jaz — in enako zabavno družbo! Kar misliti si ne moreš, Tone —.»

«Seveda ne —. Pa verjamem ti na besedo! — Sedaj pa», je dejal in resnoba je legla na njegov mladostni, prijetni obraz, «sedaj pa k stvari —!»

Potegnila sta stole tesno drug k drugemu in nehote, četudi sta bila prepričana, da sta sama, sta govorila šepetaje.

«Videl sem «Dušico» onidan v Calaisu za par trenutkov. Sam je bil. Odjadral je na Angleško dva dni pred nami. Spremljal je begunce vso pot iz Pariza, našemljen — nikdar bi ne verjel! — za staro branjevko, in sam je vozil svoj enovprežni branjarski voz, dokler ni prišel na varno. In na vozu je ležala skrita med zeljnati glavami in krompirjem grofica Tournay in njeni otroci! Seveda niso vedeli, kdo jih vozi. Peljal jih je naravnost skozi stražo pri zapadnih barikadah, skozi podivjano drhal, ki je vpila: «Doli z aristil!» Pa voz je prišel skozi in «Dušica», v odurnih cunjah in z umazan robcem na glavi, je vpil, huje nego vsi drugi: «Doli z aristil!» — Zares», je dostavil mladi mož in oči so mu žarele od občudovanja za ljubljenega zapovednika, «zares, ta človek je pravo čudo! Njegova drznost presega vse meje — in to je njegova sreča!»

Lord Anton je bil manj obdarjen z izbranimi besedami slave in hvale, le par krepkih, pristno angleških kletvic je našel, da je z njimi dal duška svojemu spoštovanju za nedosežnega voditelja.

«Tebe in Hastingsa potrebuje», je nadaljeval Andrej mirneje. «Drugega oktobra morata biti v Calaisu. Čakaj —! To bi bilo prihodnjo sredo.»

«Da.»

«Topot bo šlo za grofa Tournay, kakor veš, za soproga onele Francozinje. Nevarno podjetje, preklicano nevarno! Mojstersko delo «Dušice» je bilo že, ko mu je pomagal na begu iz gradu. Pa tedaj je bil Tournay le samo «politično sumljiv.» Sedaj pa je obsojen na smrt — strogo zastražen. Dobiti ga preko «Rokava», to bo vsekakor izredno zanimiva igra. Seveda — Armand Just je šel ponj, in Armanda, znanega republikanec, za sedaj nihče nima na sumu. Ampak — spraviti ga do morja in črez morje! Presneto vroč posel bo in bo stavil na trdo preskušnjo vso iznajdljivost moža, kakršen je «Dušica.» Škoda da nisem poleg topot. Pa upam da do- bim še kako povelje —.»

«Ali imaš posebno naročilo zame od «Dušice?»»

(Dalje prihodnjič.)

V 45 vrstah

se izdelujejo testenine «Pekatete.» Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd., vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih vsepovsod hvalijo.

Nosite **Dalma**

kaučuk
pete!

kaučuk
potplate!

Belje i jeftinije od kože.

Elastično hodanje.
Zaštita protiv vlage.

Kava, sladkor, riž in vsakovrstne špecerije se od danes naprej za skoraj 10% ceneje prodaja v špecerijski trgovini I. Sirk, Glavni trg, rotovž. — Kupi tudi suhe gobe in kumno 403

Vrtne garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tvrdka J. Baloh, Grajski trg 3. 342

JOS. NEKREP
tesarski mojster in stavbeni podjetnik
sprejme vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih izvede ročno in ceno.
MARIBOR, SMETANOVA 59.
Telefon 140. 10—9 290

Vinski kamen
(Weinstein)
kupi po najvišji ceni
„Industrija“
Maribor, Meljska cesta 12.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete
samo potom

Oglasnega zavoda
Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.
Pojasnila brezplačno!

Širite „Stražo“!

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom bridke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega iskrenoljubljenega sina, oziroma brata itd., g.

Ivana Bauman

visokošola,

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvalujemo preč. duhovščini tako domači kakor sosednih župnij in Maribora, posebno preč. g. dekanu Čížeku ter preč. g. prof. dr. Medvedu za tolažilne besede pri hiši žalosti in ob odprtem grobu, uglednemu domačemu pevskemu zboru za ganljivi žalostinki, gg. tovarišem-akademikom pokojnika, domačemu učitelstvu, orožništvu, železniškem uradništvu ter moštvu finančne straže za obilno udeležbo pri pogrebu, darovateljem krasnega cvetja ter vsem, ki so blagega pokojnika v tako velikem številu spremili k njega prezgodnjem grobu.

Sv. Ilj, dne 12. julija 1923.

Globoko zalujoči ostali.

Dvonadstropna hiša

s trgovskimi lokali, pripravnimi posebno za banko, na najprometnejšem prostoru blizu glavnega kolodvora v Mariboru, se takoj prodaja. Cenjene ponudbe na poštini predal 2 Maribor, glavna pošta. 407

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem v lastni hiši pri «Pošti» na Pesnici otvoril

trgovino z mešanim blagom.

Potrudil se bom cenjeno občinstvo z vsakovrstnim svežim blagom po primerno nizkimi cenami in točno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti. 390

Maks Smonig.

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

586

Na drobno!

Na debelo!

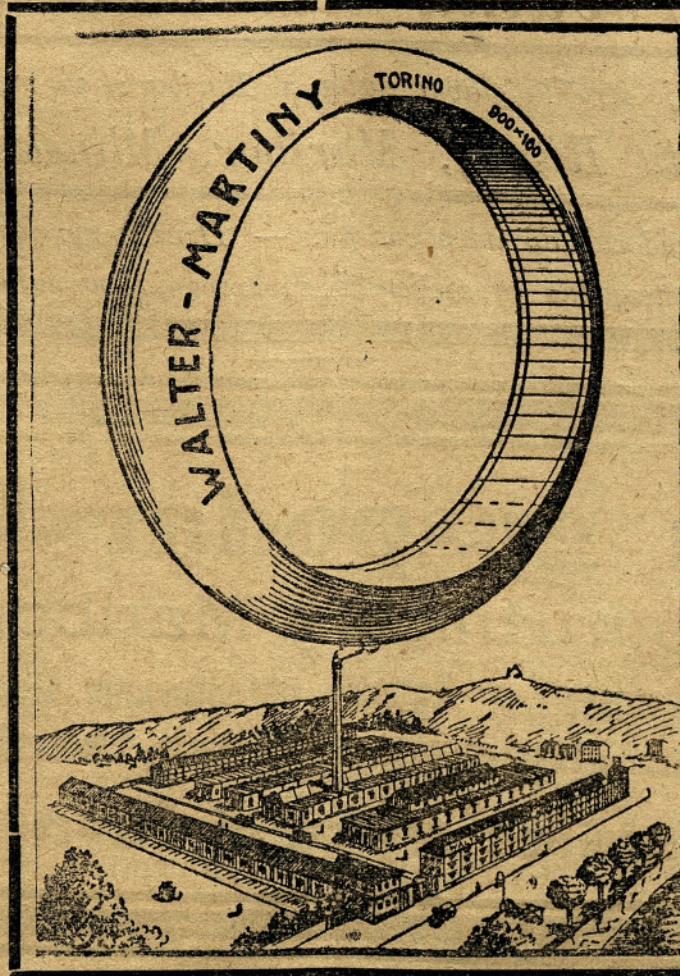
Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Posojilnice v Mariboru bo dne 1. septembra 1923, predpoldne ob 11. uri, pri tem sodišču, v izbi št. 27, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Krčevina vl. št. 108, 1. hiša štev. 157 s hlevi, skladiščem, drvarnico itd., cenilna vrednost 300.467 K, 2. vrt, parc. štev. 402, v izmeri 7 arov 70 kv. m, cenilna vrednost 30.800 K, najmanjši ponudek 166.908 K. K nepremičnin Krčevina vl. št. 108 spadajo sledeče pritlikline: 1 železni in 1 bakreni kotel in 1 miza v cenilni vrednosti 2550 K, katera je zapopadena že v gori navedeni cenilni vrednosti zemljišča. — Poč najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV., 404
dne 26. junija 1923.

Na bodočem praškem velesejmu,

ki se vrši od 2. do 9. septembra, postavljen bode letos prvič posebni paviljon za prodajo izdelkov češkoslovaške in tujezemske ljudske umetnosti kakor vezene, čipke, narodne noše, igrače, okrašeni predmeti itd. pod pogojem, da mora biti vse v resnici pristna narodna umetnost. Ponaredbe so izključene. Na to okolnost se opozarjajo prodajalci in prodajalke izdelkov narodne umetnosti v Sloveniji, ki imajo na jesenskem velesejmu v zato določenem paviljonu pravico prodajati omenjene izdelke na drobno.

„Svetla“
d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gospodska ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.
 Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!

872 10--5

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
 Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
 Prijatelj otroški po Din. 6.50 in 7.50.
 Ključek nebeški po Din. 20, 30.
 Angelj varih po Din. 11.

b) Za odrasle

Bogomila po Din. 15, 22, 25.
 Pobožni kristjan po Din. 12.
 Češčena Marija po Din. 14, 48, 60.
 Marija varhinja po Din. 10, 36.
 Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
 Nebesa, naš dom po Din. 42.
 Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
 Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
 Mali duhovni zaklad (velike črke) D 12.
 Marija Kraljica po Din. 42.
 Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 15.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.

Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) D. 15.
 Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.

Družba vednega češčenja, 2 molitveni ur. Din. 3.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice trc Din. 5.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spokojna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24, (zlata obr.) Din. 33.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.

Priprava na smrt Din. 16.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POŠOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. novembra 1922 naprej navadne vloge po

5⁰/₀

Vloge na trimesečno odpoved po 5¹/₂⁰/₀. Stalneje in večje vloge pa od 6 do 6¹/₂⁰/₀.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Brez kisa! Brez sladkorja! Brez salicila!

sploh brez vsakega dodatka se lahko s

„REX“ konzervnimi steklenicami in aparatom 581 6-3

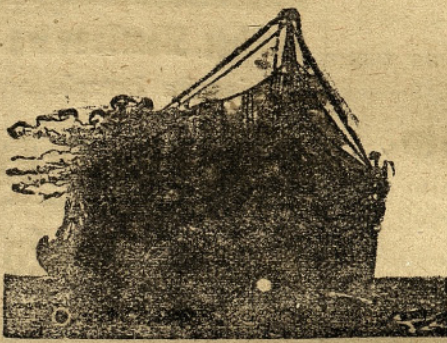
napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konserv. V «REX» vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolka, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem okusu in največji zdravilni vrednosti, brez vsakega dodatka leta in leta. — Ravno tako se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno vse sočivje (fižol, grah itd.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe in drugo.

Po tovarniških cenah priporoča

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, svetilk, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

Hamburg — Amerika Linija
 in
 United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
 Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160.
 — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

„DUNAV“ zavarovalna delniška družba v Zagrebu

naznanja, da je izročila glavni zastop v Mariboru, za mesto in okolico

gospodu Ernestu Rišavy, Maribor, Mlinska ulica šte. 23

in prosi, da se zavarovalci obračajo v vseh zadevah do imenovanega. — Družba sprejema zavarovanje proti škodi po požaru, vlom, toči, razbitju stekla, jamstvena nezgodna in življenska zavarovanja po najugodnejših pogojih in premijah.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.